

Informacje podstawowe

Nazwa przedmiotu	Retoryka i erystyka
Prowadzący	dr Magdalena Butkiewicz
Wydział	Wydział Teologiczny
Kierunek	Dziennikarstwo i komunikacja społeczna
Poziom studiów	I
Profil studiów	praktyczny
Forma studiów	stacjonarna
Moduł specjalnościowy	
Dyscyplina naukowa, do której odnoszą się efekty uczenia się	Nauki o komunikacji społecznej i mediach
Obowiązuje od roku akademickiego	2021/2022
Rok studiów	2
Semestr	I
Język wykładowy	polski
Status przedmiotu (obowiązkowy, do wyboru)	obowiązkowy
Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się (symbole)	DL_W11, DL_W13, DL_U02, DL_U04, DL_K05
Rodzaj zajęć (wybór z listy*)	ćwiczenia
Liczba godzin	30
Liczba ECTS	2
Wymagania wstępne	Brak.
Opis i cele przedmiotu Retoryka i erystyka	Celem zajęć jest pogłębienie umiejętności ich uczestników w zakresie praktycznego stosowania retoryki i erystyki, kultury wypowiedzi, techniki i praktyki wystąpień publicznych. W ramach kursu omówione zostaną m.in. podstawy teoretyczne i historyczne sztuki retorycznej, mechanizmy perswazji i manipulacji oraz struktura klasycznych mów. Uczestnicy będą analizować rzeczywiste przykłady z reklamy, polityki i mediów, a także wezmą udział w ćwiczeniach praktycznych rozwijających umiejętność argumentacji oraz wykorzystania technik retorycznych i erystycznych w różnych kontekstach społecznych i zawodowych.

Treści programowe

Temat/blok zajęć:	Liczba godzin
1. Zagadnienia wstępne - historia retoryki i erystyki; miejsce sztuki pięknego wypowiedzania się w starożytnym systemie edukacji obywatelskiej	2
2. Perswazja i manipulacja w kontaktach międzyludzkich – podobieństwa i różnice	2
3. Funkcje, rodzaje i budowa klasycznych mów retorycznych	2
4. Argumentacja racjonalna, argumentacja emocjonalna - analiza wybranych przykładów z zakresu reklamy, public relations, polityki)	2
5. Najważniejsze figury retoryczne - podstawy teoretyczne	2
6. Najważniejsze figury retoryczne - analiza wybranych przykładów i zadania praktyczne	2
7. Techniki erystyczne - podstawy teoretyczne	2
8. Techniki erystyczne - analiza wybranych przykładów i zadania praktyczne	2
9. Retoryka i erystyka w dziennikarstwie – przykłady użycia	2
10. Retoryka i erystyka w polityce i życiu publicznym – przykłady użycia	2
11-15. Prezentacja projektów wykonanych w ramach zaliczenia przedmiotu	10
Łącznie godzin:	30

Opis przedmiotowych efektów uczenia się i sposoby ich weryfikacji

Kategoria efektu (W, U, K)	<u>Kierunkowe</u> efekty uczenia się (co ogólnie absolwent po tych studiach będzie wiedział i umiał)	Opis <u>przedmiotowych</u> efektów uczenia się (wyłącznie czasownikami operacyjnymi - czynności, które da się zweryfikować, mierzalne; w nawiasie należy podać numery tematów zajęć, które realizują dany efekt) (co konkretnie student po tym przedmiocie będzie wiedział i umiał)	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się (np.: kolokwium pisemne, egzamin ustny, egzamin pisemny, sprawozdanie, prezentacja na zajęciach, raport, projekt indywidualny, grupowy)
DL_W11	Ma wiedzę dotyczącą procesu komunikowania się osób i instytucji z otoczeniem wewnętrznym i zewnętrznym	W1 – student rozróżnia i prawidłowo charakteryzuje sposoby komunikowania się osób i instytucji z otoczeniem (tematy: 2, 9,10, 11, 12, 13, 14, 15);	Prezentacja na zajęciach Projekt indywidualny Dyskusja
DL_W13	Posiada w zaawansowanym stopniu wiedzę z zakresu public relations, marketingu i ich wykorzystania w mediach oraz wiedzę o reklamie i branży reklamowej	W2 – wymienia techniki wywierania wpływu na odbiorców, jakimi posługują się PR-owcy, specjaliści ds. marketingu oraz z branży reklamowej (tematy: 2, 4, 9, 10). W3 – student rozpoznaje i opisuje zależności między komunikatami medialnymi a szeroko pojętym interesem ich nadawców (PR-owców, polityków itd.) (tematy: 2, 4, 9, 10)	Prezentacja na zajęciach Projekt indywidualny Dyskusja
DL_U02	Potrafi analizować przyczyny i przebieg procesów społecznych i kulturowych	U1 – student analizuje przyczyny użycia konkretnych figur retorycznych i erystycznych; ocenia przebieg wystąpień publicznych, prawidłowo wyprowadza wnioski na temat konsekwencji użycia danych figur i tropów (tematy: 1, 3, 5, 6, 7, 8)	Prezentacja na zajęciach Projekt indywidualny Dyskusja
DL_U04	Potrafi wykorzystać wiedzę na temat historii mediów i dziennikarstwa dla interpretowania i rozumienia współczesnych zjawisk	U2 – student wykrywa i rozpoznaje motywy oraz schematy związane z historią retoryki i erystyki we współcześnie publikowanych materiałach (tematy: 1, 3, 5, 6, 7, 8); U3 – student dostrzega zależności między historią retoryki i erystyki a współczesnością, ocenia je i poddaje krytyce, potrafi o nich dyskutować (tematy: 10, 11, 12, 13, 14, 15);	Prezentacja na zajęciach Projekt indywidualny Dyskusja
DL_K05	Jest aktywny w podejmowaniu nowych wyzwań zawodowych, dostrzega możliwości nowych	K1 – student zachowuje otwartość na zmiany w sferze wyzwań zawodowych; chętnie podejmuje się aktywności podnoszących jego kompetencje	Prezentacja na zajęciach Projekt indywidualny

	zawodów i aktywności społecznych związanych z mediami	miękkie (komunikacyjne); jest zorientowany na samodoskonalenie – wykorzystuje okazje, aby zdobywać nowe kwalifikacje i umiejętności przydatne na rynku pracy, zwłaszcza w branży medialnej (tematy: 1-15).	Dyskusja
--	---	--	----------

Metody dydaktyczne

(dostosowane do przedmiotowych efektów uczenia się)

1.	Wykład informacyjny z prezentacją multimedialną
2.	Studium wybranych przypadków (<i>case study</i>)
3.	Dyskusja problemowa
4.	Burza mózgów
5.	Praca z tekstem

Opis nakładu pracy studenta w ECTS

Kontakt z prowadzącym	Aktywność	Liczba godzin	Razem liczba godzin / ECTS
bezpośredni	Udział w zajęciach	30	30/1
praca własna	Lektura wskazanej monografii	10	30/1
	Przygotowanie projektu indywidualnego	20	

Kryteria oceny końcowej

(Opis składowych oceny końcowej zajęć, rozkład procentowy lub punktowy, informacja o dopuszczalnej liczbie nieobecności, inne kryteria)

Zaliczenie polega na zaprezentowaniu przed grupą projektu przygotowanego indywidualnie. Uczestnicy zajęć (zgodnie z własnymi zainteresowaniami) wybierają jedną osobę udzielającą wypowiedzi publicznych. Ich zadanie polega na przygotowaniu dwóch części opracowania: w części pierwszej mają przedstawić sylwetkę wybranej osoby, uwzględniając jej pochodzenie, wykształcenie, kompetencje, doświadczenie zawodowe, piastowane stanowiska itd. W części drugiej należy wybrać jedno z przemówień wybranej osoby, a następnie przeprowadzić analizę jej umiejętności retorycznych i erystycznych, pracując na tekście konkretnego przemówienia. Konieczne jest także zaznaczenie kontekstu (kulturowego, społecznego) wybranej wypowiedzi.

W projektach indywidualnych prezentowanych na forum grupy oraz podczas dyskusji prowadzonej po każdej prezentacji oceniane będzie:

W1, W2, W3

na ocenę 5:

student rozróżnia i prawidłowo charakteryzuje sposoby komunikowania się osób i instytucji z otoczeniem; powołuje się na konkretne przykłady; wskazuje i charakteryzuje wszystkie obecne w analizowanym tekście techniki wywierania wpływu na odbiorców (i te, jakimi posługują się PR-owcy, specjaliści ds. marketingu oraz z branży reklamowej oraz politycy i inne osoby publiczne); student rozpoznaje i opisuje zależności między komunikatami medialnymi a szeroko pojętym interesem ich nadawców (PR-owców, polityków itd.);

na ocenę 4:

student rozróżnia i prawidłowo charakteryzuje większość (ale nie wszystkie) sposoby komunikowania się osób i instytucji z otoczeniem; powołuje się na najbardziej jaskrawe przykłady; wskazuje i charakteryzuje jedynie wybrane techniki wywierania wpływu na odbiorców obecne w analizowanym tekście; student rozpoznaje i opisuje podstawowe zależności między komunikatami medialnymi a szeroko pojętym interesem ich nadawców (PR-owców, polityków itd.);

na ocenę 3:

student rozróżnia i prawidłowo charakteryzuje tylko niektóre sposoby komunikowania się osób i instytucji z otoczeniem; ma problem ze wskazaniem odpowiednio dobranych przykładów, potrzebuje pomocy prowadzącej; wskazuje i charakteryzuje jedynie wybrane, najbardziej powszechne techniki wywierania wpływu na odbiorców obecne w analizowanym tekście; student potrzebuje pomocy, aby rozpoznać lub opisać podstawowe zależności między komunikatami medialnymi a szeroko pojętym interesem ich nadawców (PR-owców, polityków itd.);

U1, U2, U3

na ocenę 5:

student samodzielnie i biegle analizuje przyczyny użycia konkretnych figur retorycznych i erystycznych; sprawnie ocenia przebieg wystąpień publicznych, prawidłowo wyprowadza wnioski na temat konsekwencji użycia danych figur i tropów; bezbłędnie wykrywa i rozpoznaje motywy oraz schematy związane z historią retoryki i erystyki we współcześnie publikowanych materiałach; dostrzega zależności między historią retoryki i erystyki a współczesnością, ocenia je i poddaje krytyce, potrafi o nich dyskutować;

na ocenę 4:

student poprawnie, ale z drobną pomocą analizuje przyczyny użycia konkretnych figur retorycznych i erystycznych; prawidłowo ocenia przebieg wystąpień publicznych, wyprowadza proste wnioski na temat konsekwencji użycia danych figur i tropów; wykrywa i rozpoznaje jedynie najważniejsze motywy oraz schematy związane z historią retoryki i erystyki we współcześnie publikowanych materiałach; dostrzega najbardziej oczywiste zależności między historią retoryki i erystyki a współczesnością, pobieżnie je ocenia i poddaje krytyce, zachęcony potrafi o nich dyskutować;

na ocenę 3:

student wymaga pomocy przy analizie przyczyn użycia konkretnych figur retorycznych i erystycznych; poprawnie ocenia przebieg wystąpień publicznych, wyprowadza proste wnioski na temat konsekwencji użycia danych figur i tropów; wykrywa i rozpoznaje wąski wachlarz motywów oraz schematów związanych z historią retoryki i erystyki we współcześnie publikowanych materiałach; dostrzega najbardziej oczywiste zależności między historią retoryki i erystyki a współczesnością, wymaga pomocy podczas ich oceny lub poddawania ich krytyce, ma problem z samodzielnym udziałem w dyskusji na ich temat (unika udziału w debacie);

K1

na ocenę 5:

student zachowuje otwartość na zmiany w sferze wyzwań zawodowych; chętnie podejmuje się aktywności podnoszących jego kompetencje komunikacyjne; jest zorientowany na samodoskonalenie – wykorzystuje okazje, aby zdobywać nowe kwalifikacje i umiejętności przydatne na rynku pracy, zwłaszcza w branży medialnej;

na ocenę 4:

student zachowuje pewną otwartość na zmiany w sferze wyzwań zawodowych, ale wymaga monitorowania lub zachęcania do tego; podejmuje się wybranych aktywności podnoszących jego kompetencje komunikacyjne; jest zorientowany na samodoskonalenie, ale wykorzystuje niektóre okazje, aby zdobywać nowe kwalifikacje i umiejętności przydatne na rynku pracy, zwłaszcza w branży medialnej;

na ocenę 3:

student nie jest zainteresowany zmianami w sferze wyzwań zawodowych; podejmuje się jedynie wymaganych od niego aktywności podnoszących jego kompetencje komunikacyjne; nie jest w pełni zorientowany na samodoskonalenie – wykorzystuje wyłącznie niektóre okazje, aby zdobywać nowe kwalifikacje i umiejętności przydatne na rynku pracy, zwłaszcza w branży medialnej.

Dopuszczalna liczba nieobecności na zajęciach to 3.

Literatura obowiązkowa

1.	Schopenhauer A., <i>Erystyka: Sztuka prowadzenia sporów</i> , tłum. M.L. Kalinowski, Gliwice 2022.
2.	<i>Retoryka</i> , red. M. Barłowska, A. Budzyńska-Daca, P. Wilczek, Warszawa 2008 (zwłaszcza artykuły: P. Nowak, <i>Retoryka a propaganda polityczna</i> , s. 207-226; I. Loewe, <i>Retoryka w reklamie</i> , s. 250-271; J. Warchala, <i>Retoryka w obszarze public relations</i> , s. 272-296)
3.	Witkowska-Maksimczuk B., <i>Elementy retoryki i erystyki w przykładach</i> , Warszawa 2014.

Literatura uzupełniająca

1.	Butkiewicz M., <i>From classical rhetoric to the rhetoric of advertisement - a review of the types of "the art of effective persuasion"</i> , „Kultura-Media-Teologia” (27) 2016, nr 4, s. 9-22.
2.	Kochan M., <i>Pojedynek na słowa. Techniki erystyczne w publicznych sporach</i> , Kraków 2005.
3.	Kuziak M., <i>Jak mówić, rozmawiać, przemawiać?</i> , Kraków 2006.
4.	Marcyński K., <i>Kompetencja komunikacyjna. Studium medioznawcze</i> , Warszawa 2017.
5.	Obremski K., <i>Retoryka dla studentów historii, polityki i dziennikarstwa</i> , Toruń 2004.

*** lista rodzajów zajęć**

- ☒ ćwiczenia (audytoryjne, translatoryjne, terenowe, warsztatowe, projektowe)
- ☐ ćwiczenia laboratoryjne, komputerowe
- ☐ lektorat języka obcego nowożytnego/starożytnego
- ☐ wykład kierunkowy
- ☐ wykład monograficzny lub konwersatorium monograficzne
- ☐ seminarium dyplomowe
(sem. magisterskie, licencjackie lub inżynierskie, na którym student pod kierunkiem opiekuna pracy przygotowuje pracę dyplomową, wykorzystując metody adekwatne do realizowanej tematyki badawczej)
- ☐ pracownia dyplomowa (programistyczna, chemiczna, fizyczna, biologiczna, inżynierska)
(zajęcia laboratoryjne, na których student pod kierunkiem opiekuna pracy przygotowuje pracę dyplomową wykorzystując metody adekwatne do realizowanej tematyki badawczej)